

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.056
Державного торговельно-економічного
університету
(02000, м.Київ, вул. Кіото, 19)

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора юридичних наук Запотоцької Олени Василівни
на дисертаційну роботу
Герасименка Олександра Олександровича на тему: «Відповідальність за
адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 – «Право»**

Актуальність проблематики адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері інтелектуальної власності нерозривно пов'язана з рядом факторів, які обумовлюють провідну роль цього інституту сучасному технологічному суспільстві. По-перше, інтелектуальна власність слугує важливим чинником забезпечення конкурентоспроможності бізнесу, інноваційного розвитку та нарощування інтелектуального потенціалу. По-друге, по мірі збагачення уявлення про право інтелектуальної власності та розширення кола її об'єктів, дедалі більше поширюються супутні негативні явища: піратство, плагіат, несумлінна реєстрація, недобросовісна конкуренція, підроблення та зміна інформації, розмиття торговельної марки та інші. Боротьба з цими явищами – важливе завдання інституту адміністративної відповідальності. По-третє, ефективний захист прав власників інтелектуальної власності сприяє інноваціям, стимулює творчий пошук, забезпечує інвестиційну привабливість науково-технічного сектору економіки. У світлі цього адміністративна відповідальність розглядається як одна з передумов стабільного економічного і соціокультурного розвитку.

Разом з тим, аналіз практичних аспектів юрисдикційної діяльності в сфері інтелектуальної власності змушує констатувати широке коло проблем, пов'язаних з виявленням, припиненням і кваліфікацією правопорушень,

розглядом відповідних адміністративних справ, складанням процесуальних документів, здійсненням процесуальних дій, прийняттям та виконанням процесуальних рішень. Такий стан справ обумовлює доцільність комплексного наукового дослідження, спрямованого на вдосконалення правових та організаційних засад адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері інтелектуальної власності. Важливим внеском у вирішення цього завдання є дисертація О.О. Герасименка «Відповідальність за адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності».

У дисертації проведено системний аналіз об'єктивних та суб'єктивних ознак складів адміністративних правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Вперше на теренах вітчизняної адміністративно-правової науки автором здійснено концептуальне розмежування підстав і передумов адміністративної відповідальності, а також сформульовані узгоджені дефініції відповідних понять. Обґрунтованістю та, водночас, оригінальністю характеризується авторський підхід до систематизації адміністративних правопорушень у сфері інтелектуальної власності, зокрема, висновок про те, що цієї категорії правопорушень не належать: “порушення встановлених законодавством вимог щодо заборони реклами та спонсорства тютюнових виробів”, “порушення законодавства про племінну справу у тваринництві”, “порушення умов розповсюдження і демонстрування фільмів, передбачених державним посвідченням на право розповсюдження і демонстрування фільмів”, а також “недотримання квоти демонстрування національних фільмів при використанні національного екранного часу”.

Дисертація виконана у рамках науково-дослідної роботи за темою “Публічне право в умовах євроінтеграції” (державний реєстраційний номер 0120U103029), котра є складовою Плану науково-дослідної роботи Державного торговельно-економічного університету на 2023-2024 роки.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання.

Емпіричну основу дослідження становлять: акти цивільного законодавства, законодавчі та підзаконні акти з питань відповідальності за адміністративні проступки у сфері інтелектуальної власності; наукові праці (монографії, дисертації, статті тощо); матеріали юрисдикційної практики; статистичні дані Державної служби статистики України та міжнародної асоціації "Business Software Alliance"; результати опитувань суддів, посадових осіб Державного агентства України з питань кіно, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, а також Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів; матеріали 1642 справ про адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності.

Високо і позитивно оцінюючи наукове і практичне значення дисертаційної роботи, висловимо деякі зауваження щодо її основних положень:

1. Доволі фрагментарно у дисертації висвітлюється зарубіжний досвід адміністративно-правової охорони прав інтелектуальної власності. Автор вивчає досвід окремих європейських держав (Грузія, Франція), проте не провадить системного аналізу світової практики правового регулювання відповідальності за адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності.

2. У дисертації О.О.Герасименка піддається критиці точка зору ряду сучасних правників, які вважають мотив факультативною ознакою суб'єктивної сторони адміністративних правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Така позиція дисертанта не виглядає достатньо обґрунтованою. Загальновідомо, що переважна більшість адміністративних правопорушень у сфері інтелектуальної власності мають на меті особисте збагачення порушника, тобто вчиняються з корисливою метою. На мій погляд, дана обставина обумовлює доцільність розгляду мотиву у якості самостійної ознаки складу таких правопорушень.

3. У п. 5 висновків дисертації здійснюється систематизація адміністративних правопорушень в сфері інтелектуальної власності, зокрема,

стверджується, що такими є правопорушення, передбачені ст.ст. 51-2, 164-3 (ч. 1), 164-6, 164-13, 164-17, 164-18 КУпАП та ст. 476 МК України. При цьому автор пропонує об'єднати норми про відповідальність за вказані правопорушення в окремій главі КУпАП (у зв'язку з цим пропонується доповнити чинний КУпАП Главою 6-1 "Адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності"). У цілому підтримуючи авторський підхід до систематизації адміністративних правопорушень в сфері інтелектуальної власності, а також ідею про «зосередження» відповідних адміністративно-деліктних норм в окремому розділі КУпАП, зауважу, що на мій погляд, недоцільним є перенесення до КУпАП норми про відповідальність за переміщення товарів через митний кордон України з порушеннями прав інтелектуальної власності (ст. 476 МК України), оскільки основним родовим об'єктом таких порушень слугують правовідносини з приводу переміщення товарів через митний кордон Країни.

Варто зазначити, що наведені зауваження не знижують оцінку якості проведеного дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота Герасименка Олександра Олександровича на тему «Відповідальність за адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням. В ній отримано нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що відрізняються новизною та вирішують важливе наукове завдання. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України.

2. Дисертація Герасименка Олександра Олександровича на тему «Відповідальність за адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає

спеціальності 081 Право та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 р. № 283), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12.07.2019 р.) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – Герасименко Олександр Олександрович, на підставі прилюдного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент

Доктор юридичних наук, доцент

Професор кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права

Державного торговельно-економічного
університету

О. Запотоцька

Олена ЗАПОТОЦЬКА

